

Broj: 01,03,03/11-05-1-750/17
Sarajevo, 28.4.2017.

PRIMLJENO: *M. A. 100*

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

IZVJEŠTAJ

sa sastanka Parlamentarnog plenuma Energetske zajednice,
Brisel, 25.4.2017.

Sastanak je održan u Briselu, u zgradi Evropskog parlamenta.

U ime Parlamentarne skupštine BiH sastanku je prisustvovao poslanik u Predstavničkom domu Predrag Kožul, kao zamjenski član Parlamentarnog plenuma Energetske zajednice iz PSBiH. U pratnji g. Kožula bili su Nenad Pandurević, sekretar Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda, i Dubravka Ištuk-Pavlović, prevoditeljica.

Sastanku su prisustvovali predstavnici ostalih parlamenata ugovornih strana Energetske zajednice, i to:

1. Filip Vuković, Skupština Crne Gore,
2. Aleksandra Tomić, Narodna skupština Republike Srbije,
3. Žarko Mićin, Narodna skupština Republike Srbije,
4. Andrii Jaroslavovych Lopushanskyi, Parlament Ukrajine (Verhovna Rada),
5. Lev Teofilovych Pidlisetskyi, Parlament Ukrajine (Verhovna Rada),
6. Besim Beqaj, Skupština Kosova*¹,
7. Muhamet Mustafa, Skupština Kosova*

U ime Evropskog parlamenta sastanku su prisustvovali:

1. Jerzy Buzek, predsjednik Komiteta za industriju, istraživanje i energiju, i
2. Morten Helveg Petersen, potpredsjednik Komiteta za industriju, istraživanje i energiju.

¹ Ovaj naziv ne prejudicira pozicije u vezi sa statusom i u saglasnosti je s UNSCR 1244/99 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

Osim predstavnika parlamenata ugovornih strana Energetske zajednice, sastanku je prisustvovao i Janez Kopač, direktor Sekretarijata Energetske zajednice, te Barbora Poyner, službenica u Sekretarijatu i sekretarka Parlamentarnog plenuma.

I. Pripremni sastanak

S ciljem pripreme za sastanak Parlamentarnog plenuma, prvo je održan pripremni sastanak na kojem je Janez Kopač upoznao članove Plenuma s najnovijom situacijom u Energetskoj zajednici. Posebno je istakao potrebu za potpunu primjenu Trećeg energetskeg paketa u svim ugovornim stranama Energetske zajednice. Krajnji cilj Trećeg energetskeg paketa je uvođenje konkurencije u energetske sektor, koji po prirodi ima monopolski karakter. To se treba ostvariti razdvajanjem proizvodnje i distribucije te uvođenjem efikasnih i nezavisnih regulatornih tijela, dok određene socijalne grupe potrošača moraju biti subvencionirane iz budžeta, a ne putem tarifnog sistema. Dodao je da su sve ugovorne strane osim Kosova* i Bosne i Hercegovine preuzele Treći energetske paket u svoje zakonodavstvo, međutim primjenjuje se dosta neujednačeno.

U nastavku je informirao o narednim koracima u pravcu reformi u funkcioniranju Energetske zajednice. Podsjetio je da su pravci reformi definirani u izvještaju koji je pripremila i u junu 2014. godine objavila Grupa *High Level Reflection* pod nazivom „Energetska zajednica za budućnost“. Od tada su provedene značajne reforme, kao što su: uspostavljanje Parlamentarnog plenuma, usvajanje novog *acquisa* u oblasti zaštite okoliša, ojačavanje uloge civilnog društva u oblasti energije i zaštite okoliša, unapređenje mehanizma za rješavanje sporova, unapređenje rada institucija itd. Međutim, dodao je da veoma značajne reforme tek treba da se primijene, kao što su brže i efikasnije ujednačavanje regulatornog okvira unutar EU i Energetske zajednice, efikasnija primjena odredbi Ugovora o Energetskoj zajednici. Za ove reforme bit će neophodno da se izmijeni i sam ugovor.

U tom kontekstu posebno je informirao o narednim koracima na inoviranju regulative u oblasti energije koji se planiraju u Evropskoj uniji i koja će, također, biti preuzeta u Energetskoj zajednici. Evropska komisija priprema tzv. Paket čiste energije (*Clean Energy for all Europeans*), koji će se sastojati od osam zakonodavnih prijedloga (uredbi i direktiva) koje bi trebalo da omoguće ostvarivanje smanjenja emisije stakleničkih plinova za 40% do 2030. godine, te da doprinesu rastu i otvaranju novih radnih mjesta širom Evrope.

Paket čiste energije bit će naredni četvrti energetske paket i uključivat će sljedeće uredbe, odnosno direktive:

Uredba o upravljanju u Energetskoj uniji koja ima za cilj da se pojednostavi nadgledanje i izvještavanje u ostvarivanju ciljeva u oblasti energetike i zaštite okoliša do 2030. godine.

Izmjene i dopune Direktive o tržištu električne energije kako bi se olakšao ulazak i izlazak te olakšali prekogranični tokovi na tržištu električne energije. Cilj je, između ostalog, omogućiti potrošačima efikasnije uključivanje na tržište na osnovu najnovijih tehnoloških mogućnosti.

Izmjene i dopune Uredbe o unutrašnjem tržištu električne energije koje za cilj imaju efikasnije funkcioniranje veleprodajnog tržišta i posebno prekogranične trgovine.

Uredba prevencije rizika u elektroenergetskom sektoru ima za cilj da uspostavi zajednička pravila na sprečavanju rizika i upravljanje kriznim situacijama u elektroenergetskom sektoru.

Izmjene i dopune Uredbe o Agenciji za kooperaciju energetske regulatora (Uredbe ACER). Cilj izmjena je da se ACER-u daju mnoge druge nadležnosti i ojača njegova uloga u razvijanju mrežnih kodova i u koordinaciju odlučivanja regionalnih regulatora u pitanjima od prekograničnog značaja.

Izmjene i dopune Direktive o obnovljivoj energiji koje imaju za cilj da se odredi obavezujući udio od 27% energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji do 2030. umjesto dosadašnjih nacionalnih ciljeva. Također, subvencije za energiju iz obnovljivih izvora ne smiju stvarati distorzije na elektroenergetskom tržištu.

Izmjene i dopune Direktive o energetskej efikasnosti kojima bi se predvidio obavezujući cilj od 30% ušteda putem poboljšanja energetske efikasnosti do 2030. godine, te produženje obaveze za energetske kompanije da ostvaruju godišnje uštede 1,5% ukupne godišnje prodaje putem energetske efikasnosti i nakon 2020. godine.

Izmjene i dopune Direktive o energetskej performansama zgrada kojima se modernizira postojeća Direktiva i uvode obavezujući standardi u pogledu tehnoloških karakteristika zgrada kao i nacionalne baze podataka o certifikatima o energetskej performansama.

U drugom dijelu pripremnog sastanka članovima Parlamentarnog plenuma prezentiran je *SEE 2050 Energy Model* koji su razvili eksperti iz Fondacije *SEE Change Net* uz podršku Energetske zajednice i Evropske unije. Prezentatori su bili Ana Ranković i Garret Tankosić-Kelly, eksperti iz Fondacije *SEE Change Net*.

SEE 2050 Energy Model je zapravo kalkulator koji pomaže donosiocima odluka iz zemalja jugoistočne Evrope u izboru alternativnih politika u pravcu ostvarivanja ciljeva u pogledu smanjenja emisije stakleničkih plinova. Cilj Evropske unije jeste smanjiti emisiju tih plinova za 80% do 2050. u odnosu na 1990., pri čemu je cilj da se do 2030. godine emisija smanji za 40%, također, u odnosu na 1990. Model je dostupan na internetskoj stranici Energetske zajednice i prilagođen je evaluaciji politika od uticaja na emisiju stakleničkih plinova u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji, Albaniji i Kosovu*.

II. Sastanak članova Plenuma s Komitetom za industriju, istraživanje i energiju Evropskog parlamenta o evropskom paketu čiste energije i implikacijama amandmana na Energetsku zajednicu i Ugovor o uspostavljanju Energetske zajednice

Nakon pripremnog sastanka, članovi Parlamentarnog plenuma održali su u Evropskom parlamentu sastanak s članovima Komiteta za industriju, istraživanje i energiju Evropskog parlamenta (ITRE). Nakon što je predsjednik Komiteta Jerzy Buzek pozdravio članove Parlamentarnog plenuma, prisutnima se obratio Janez Kopač, direktor Sekretarijata Energetske zajednice. Ukratko je predstavio Energetsku zajednicu, njeno uspostavljanje, strukturu i način rada te postignute rezultate u prethodnom periodu.

U nastavku je Kopač ukazao na glavne pravce reformi u radu Energetske zajednice u narednom periodu. Reforme će biti usmjerene na ujednačavanje pravnog okvira u Evropskoj uniji i Energetskoj zajednici, te na efikasnu primjenu Ugovora o uspostavljanju Energetske zajednice. Da bi se neke od planiranih reformi zaista i provele, bit će neophodno da se izmijeni i sam Ugovor o uspostavljanju Energetske zajednice.

Tako se, između ostalog, razmatra mogućnost da uredbe, koje su kao pravni akt direktno primjenjive u Evropskoj uniji, ubuduće budu direktno primjenjive i u ugovornim stranama Energetske zajednice. Naime, uredbe kojima se reguliraju pitanja mrežnih kodova veoma su komplicirane i zahtijevaju veoma dug period dok budu preuzete u nacionalno zakonodavstvo, što onemogućava nesmetano funkcioniranje energetskog tržišta. Međutim, uvođenje prakse direktne primjenjivosti uredbi Evropske unije i u članicama Energetske zajednice sasvim sigurno zahtijevat će i ustavne izmjene u pojedinim članicama.

S ciljem bržeg ujednačavanja pravnog okvira, osim direktne primjenjivosti uredbi, predlaže se da ugovorne strane Energetske zajednice budu upoznate s novim propisima, odmah čim zakonodavna procedura započne u Evropskoj uniji, umjesto dosadašnje prakse kada ugovorne strane dobiju nove uredbe i direktive tek nakon što ih usvoje institucije Evropske unije.

Dalje, određeni propisi ne mogu biti primijenjeni ako ne postoji jedno tijelo s nadležnostima na cijeloj teritoriji unutrašnjeg energetskog tržišta. Međutim, uspostavljanje takvog tijela zahtijeva izmjene osnivačkog ugovora. Osim toga, primjena sankcija za nepoštivanje ugovornih obaveza do sada se pokazala neefikasnom. Jedan od uzroka je i činjenica da u Energetskoj zajednici ne postoji jedinstveno tijelo, poput Suda unutar Evropske unije, koje bi bilo krajnji autoritet u osiguranju efikasne primjene Ugovora.

Na kraju, g. Kopač je istakao da je očigledno da neće sve ugovorne strane Energetske zajednice biti jednako spremne da prihvate predložene reforme, te da se u vezi s tim predlažu opcije, odnosno dva nivoa članstva u Energetskoj zajednici, jedan za zemlje koje su spremne odmah prihvatiti sve reforme, a drugi za one koje za sada nisu spremne na to.

Nakon izlaganja g. Kopača uslijedila je rasprava u kojoj su učestvovali članovi Parlamentarnog plenuma, Komiteta za industriju, istraživanje i energiju i predstavnik Evropske komisije.

III. sastanak Parlamentarnog plenuma

Sastanak je održan u Evropskom parlamentu. Sastankom su zajedno kopredsjedavali Janez Kopač, u ime Sekretarijata Energetske zajednice, i Muhamet Mustafa, predstavnik Skupštine Kosova*, s obzirom na to da u 2017. godini Kosovo* predsjedava Energetskom zajednicom.

Od članova Evropskog parlamenta sastanku su prisustvovali Jerzy Buzek, predsjednik Komiteta za industriju, istraživanje i energiju, i Morten Helveg Petersen, potpredsjednik Komiteta.

Na početku su se kratkim izlaganjima obratili Jerzy Buzek, Muhamet Mustafa, te Janez Kopač.

U svim izlaganjima istaknut je značaj sastanka, s obzirom na to da je to prvi sastanak Parlamentarnog plenuma kojem prisustvuju predstavnici ugovornih strana Energetske zajednice i Evropskog parlamenta. Janez Kopač podsjetio je na historijat uspostavljanja Parlamentarnog plenuma i istakao da je proceduralnim aktom kojim je Vijeće ministara Energetske zajednice uspostavilo Parlamentarni plenum predviđeno da Evropski parlament može imenovati svoje predstavnike u Plenum u broju koji je jednak broju članova Plenuma iz ugovornih strana, što je u ovom trenutku 18, imajući u vidu da je i Gruzija u međuvremenu ratificirala ugovor o pristupanju i time postala deveta ugovorna strana Ugovora o uspostavljanju Energetske zajednice.

Međutim, Jerzy Buzek informirao je prisutne da Evropski parlament za sada neće imenovati zvaničnu delegaciju Evropskog parlamenta u Parlamentarni plenum Energetske zajednice, ali će članovi Komiteta za industriju, istraživanje i energiju učestvovati i ubuduće na sastancima Plenuma. U nastavku su se svi članovi Parlamentarnog plenuma iz ugovornih strana obratili kraćim izlaganjima.

U obraćanju učesnicima predstavnik PSBiH u Parlamentarnom plenumu poslanik Predrag Kožul istakao je da Bosna i Hercegovina prisustvuje ovom sastanku, unatoč činjenici da je u ovom trenutku pod sankcijama Energetske zajednice, čime želi pokazati svoju opredijeljenost i zainteresiranost da ostane i bude punopravna članica Energetske zajednice. Dodao je da energetika ima veliki značaj za privredu BiH i da naša zemlja ima ogroman

potencijal u ovom sektoru. U vezi s tim, naglasio je da na parlamentarcima iz BiH leži odgovornost za usvajanje zakonskih rješenja kojima će biti otklonjeni razlozi koji su doveli do uvođenja sankcija, izražavajući pri tome nadu da će to biti ostvareno do narednog sastanka Parlamentarnog foruma u Prištini u oktobru ove godine.

Nakon rasprave o budućoj saradnji na pitanjima od zajedničkog interesa, dogovoreno je da se za naredni sastanak Plenuma, koji će biti održan u oktobru ove godine u Prištini, odrede dva koizvjestioca (*co-rapporteur*) sa zadatkom da zajedno pripreme izvještaj o nekoj temi značajnoj za Energetsku zajednicu. Za koizvjestioce su imenovani: Besim Beqaj, predstavnik Skupštine Kosova* u Parlamentarnom plenumu, i Claude Turmes, član Komiteta za industriju, istraživanje i energiju, u ime Evropskog parlamenta. Oni su zaduženi da usaglase temu izvještaja, te da izvještaj objave na internetskoj stranici Energetske zajednice najkasnije mjesec dana prije narednog sastanka Plenuma u Prištini. Izvještaj će zatim biti razmotren i usvojen te dostavljen Vijeću ministara Energetske zajednice.

Na kraju je usvojena i Zajednička izjava, u kojoj je istaknuto da je Energetska zajednica najnapredniji instrument za stvaranje sigurnog, konkurentnog i održivog panevropskog energetskog tržišta. U Zajedničkoj izjavi naglašava se i potreba jačanja saradnje između parlamenata država članica i Evropskog parlamenta, s ciljem stvaranja istinske panevropske Energetske zajednice i uspostavljanja slobodnog protoka energije širom Evropske unije i ugovornih strana Energetske zajednice.

PRILOG: Zajednička izjava

Izvještaj pripremio:

Nenad Pandurević,
sekretar Komisije za vanjsku i trgovinsku
politiku, carine, saobraćaj i komunikacije
Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH

Izvještaj odobrio:

Predrag Kožul,
zamjenski član Parlamentarnog
plenuma Energetske zajednice iz
Parlamentarne skupštine BiH

Dostaviti:

1. Kolegiju Doma naroda
2. Kolegiju Predstavničkog doma
3. Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije DN PSBiH
4. Komisiji za vanjske poslove Predstavničkog doma PSBiH
5. Komisiji za saobraćaj i komunikacije Predstavničkog doma PSBiH
6. Kolegiju Sekretarijata Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine
7. Sektoru za međunarodne odnose i protokol PSBiH
8. a/a

Parlamentarni plenum Energetske zajednice

Zajednička izjava

25. april 2017., Brisel

Parlamentarni plenum Energetske zajednice održan je 25. aprila 2017. godine u Briselu. Plenumom su zajedno predsjedavali prof. Jerzy Buzek, predsjedavajući Komiteta za industriju, istraživanje i energiju Evropskog parlamenta, i prof. Muhamet Mustafa, predsjedavajući Komiteta za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu i industriju Skupštine Kosova* i predsjedavajući Parlamentarnog plenuma Energetske zajednice.

Članovi parlamenata koji su učestvovali u radu Parlamentarnog plenuma Energetske zajednice potcrtali su da je Energetska zajednica najnapredniji instrument u smislu stvaranja penevropskog energetskeg tržišta, koje je sigurno, konkurentno i održivo. Energetska zajednica treba biti ambiciozna u usvajanju novih pravnih tečevina kako bi ostvarila svoj cilj.

Na Parlamentarnom plenumu Energetske zajednice naglašena je potreba za jačanje saradnje između parlamenata država ugovornih strana Energetske zajednice i članica Evropskog parlamenta kako bi se stvorila istinska panevropska Energetska zajednica i uspostavio slobodan protok energije širom EU i ugovornih strana Energetske zajednice. Također je istaknut značaj razmjene iskustva i najboljih praksi u smislu prihvatanja i provođenja pravne tečevine.

Parlamentarni plenum Energetske zajednice pozdravio je mogućnost razmjene mišljenja o pitanjima koja su od velikog značaja i za Evropsku zajednicu i za Energetsku zajednicu kao cjelinu. Članovi Parlamenta saglasili su se da je Parlamentarni plenum Energetske zajednice solidan okvir za saradnju i redovnu razmjenu mišljenja o vitalnim pitanjima energije, okoliša i klimatskih promjena.

Parlamentarni plenum Energetske zajednice saglasio se da je veoma važno da državni parlamenti ugovornih strana Energetske zajednice budu informirani o zakonskim prijedlozima EU koji su relevantni za ugovorne strane Energetske zajednice. Ovo je važno u smislu osiguravanja pravne koherentnosti i usklađenosti. U okviru zakonodavne procedure EU potrebno je predvidjeti usvajanje propisa u Energetskoj zajednici, čime će se izbjeći dugotrajna kašnjenja u donošenju zakona na nivou Energetske zajednice.

Parlamentarni plenum Energetske zajednice pozdravio je raspravu o implikacijama Paketa čiste energije EU na Energetsku zajednicu koja je vođena prije sastanka Parlamentarnog plenuma kao dio redovnog sastanka Komiteta za industriju, istraživanje i energiju Evropskog parlamenta. Na buduće usvajanje Paketa čiste energije u Energetskoj zajednici treba gledati kao na priliku koja donosi dodatne pogodnosti ugovornim stranama u smislu ubiranja koristi od istinski integritanog tržišta i osnaživanja potrošača energije, uključujući, između ostalog, pristupačne cijene energije, zaštitu siromašnih energetskeg izvora i osiguranje energetskeg izvora.

Parlamentarni forum Energetske zajednice ukazao je na hitnu potrebu da se riješi pitanje pravnih praznina na interfejsu između ugovornih strana Energetske zajednice i država članica EU, npr. Treći energetske paketi i šifre njegove mreže ne mogu se primijeniti na interfejs, te pitanje nepostojanja regulatornog tijela. Usvajanje Paketa čiste energije predstavlja mogućnost da se prevaziđu brojne smetnje za integraciju energetskog tržišta.

Parlamentarni plenum Energetske zajednice saglasio se da Energetska zajednica ne treba čekati na svoje energetske i klimatske ciljeve do 2030., kako ne bi odvratila povjerenje ulagača i kako bi otklonila nesigurnost o budućim politikama Energetske zajednice, a sve u skladu s mogućnostima svake države članice. Nivo ambicije ugovornih strana trebao bi se približiti državama članicama EU, kako bi države Energetske zajednice iskoristile veliki neiskorišteni potencijal energetske efikasnosti i energije iz obnovljivih izvora. Uključivanje organizacija civilnog društva i bolje procedure za javne konsultacije i dijalog su neophodni kako bi se osiguralo da transformacija čiste energije bude uspješna.

Parlamentarni plenum Energetske zajednice imenovao je Besima Beqaja za izvjestioca (Nacionalni parlament Energetske zajednice) i Claudea Turmesa (Evropski parlament) kao koizvjestioca za izradu izvještaja o temi o kojoj će se dogovoriti pismenim putem. Izvjestioci će objaviti svoje izvještaje na službenoj internetskoj stranici Energetske zajednice najmanje mjesec dana prije sljedećeg sastanka Parlamentarnog plenuma čije je održavanje planirano 18. oktobra 2017. u Prištini. Izvještaj će biti usvojen prostom većinom glasova prisutnih koji glasaju. Sekretarijat Energetske zajednice dostavit će izvještaj Ministraskom vijeću Energetske zajednice i delegacijama parlamenata.

Članovi Parlamenta obaviješteni su da će se naredni sastanak Parlamentarnog plenuma održati 18. oktobra 2017. godine u Prištini, uporedo s Ministarskim vijećem Energetske zajednice.

Članovi Parlamenta saglasili su se da se sljedeći sastanak Parlamentarnog plenuma u Briselu održi tokom marta ili aprila 2018. godine.

Prof. Jerzy Buzek,
predsjedavajući Komiteta za industriju,
istraživanje i energiju
Evropskog parlamenta

Prof. Muhamet Mustafa,
predsjedavajući Komiteta za
ekonomsko-energetski razvoj,
infrastrukturu, trgovinu i industriju
Skupštine Kosova* i
predsjedavajući Parlamentarnog
plenuma Energetske zajednice